

Programma 7 Landbouw en voedsel

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Deze Burap staat meer dan in de periodes hiervoor- in het teken van een veehouderijsector die momenteel en in de afgelopen periode een pas op de plaats maakt in afwachting van vooral landelijke besluitvorming.

Ook voor de afgelopen periode gold dat vergunningverlening in de veehouderij niet mogelijk was, dat de Landelijke Beëindigingsregeling Veehouderij (LBV) en LBV+ (piekbelastingsregeling) nog niet duidelijk waren, dat er nog onduidelijkheid was over het wel of niet komen van een Landbouwakkoord.

Het maakt dat veehouders besluitvorming over de toekomst oprekken en uitstellen. Dat zien we in een aantal maatregelen en indicaties terug, zowel bij innovaties in stallen als ook bij het besluit om over te schakelen naar natuurinclusieve landbouw als ook bij de aanvragen VAB Impuls.

Inmiddels zijn de LBV en LBV+-regeling van start gegaan. Dit biedt voor de betreffende boeren duidelijkheid.

Tegelijkertijd worden er volop vorderingen gemaakt op allerlei andere terreinen waar de provincie een bevorderende rol heeft: van de Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij, de bedrijvigheid van (de verwerking van) nieuwe eiwitten, tot het opstarten van een groot project op het gebied van real time meten en monitoren, het geven van omschakeladviezen en inspiratiebedrijven biologische landbouw, innovaties samen met de Stuurgroep Landbouw Innovatie Brabant; maar ook met de Brabantbrede samenwerking op innovatie die we samen met onze partners als AgriFood Capital, Brainport, REWIN en de BOM vormgeven en op het gebied van onderwijs.

Daarnaast hebben we in deze periode vorm en inhoud gegeven aan een innovatie-samenwerking met 6 zandprovincies op het gebied van innovatieve stalsystemen, voer- en managementmaatregelen en mestbewerking en –toepassing.

We hebben in de afgelopen periode een provinciaal team ingericht dat veehouders gaat begeleiden die overwegen om mee te gaan doen met de LBV of LBV+.

In deze Burap hebben we besloten om de indicator: Areaal landbouwgrond (ha) met een positieve bijdrage aan de kwantiteit en kwaliteit van het water- en bodemsysteem te wijzigen.

Dit omdat we onze ambitie op een andere eenheid hebben geformuleerd (aantallen deelnemers) en wij op deze indicator geen invloed hebben. Veel maatregelen die bijdragen aan de water- en bodemkwaliteit zijn niet terug te rekenen naar hectares.

Wat willen we bereiken?

Het meest duurzaam en circulair in Europa

Indicatoren

- Verhouding tussen de bewerkte mest en de gewasbehoefte in Nederland (verhouding naar een waarde, op basis van fosfaat (P2O5))

Streefwaarden	nulmeting	2023	2030
Verhouding naar waarde	(1,09) 2020	-	Verhouding lager dan 1

- Stikstof- en fijnstof emissie veehouderij in Brabant

Streefwaarden	nulmeting	2023
Kton fijnstof per jaar	1,7 kton (2021)	dalend
Kton fijnstof per jaar	15,3 kton (2019)	dalend

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wat gaan we daarvoor doen?

Realiseren uitvoeringsagenda mest

In 2022 is de Uitvoeringsagenda Mest vastgesteld door Gedeputeerde Staten, op basis hiervan gaan we in 2023 inzetten op de realisatie van deze uitvoeringsagenda, daarbij zal het accent liggen op de plan MER Mest.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Actualisatie en uitvoeren routekaart stalaanpassingen 2024

Streefwaarden	2023
Aantal veehouders financieel ondersteund die investeren in een bestaand stalsysteem met rijksmiddelen	500-600

- Daarnaast :
  - Streven we ernaar dat vóór eind 2023 in totaal 25 Brabantse veehouders subsidie hebben gekregen via de landelijke SBV-regeling (Subsidiemodules brongerichte verduurzaming stal- en managementmaatregelen) voor de ontwikkeling van een brongericht stalsysteem. Waar nodig leveren we maatwerk om aan de provinciale regelgeving te voldoen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

- Bovengenoemde indicator is gebaseerd op de eind vorig jaar door het rijk toegezegde versnellingsgelden (45 mln.). Deze gelden hebben we niet ontvangen voor deze maatregelen, dit door de ontstane onzekerheid over de effectiviteit van emissiearme huisvestingssystemen. Er zijn wel versnellingsgelden door het rijk toegekend maar die hebben een andere uitwerking gekregen waaronder de hieronder genoemde pilot van middel naar doelvoorschriften/real time meten en monitoren.
- Tot 2023 is de SBV regeling drie keer opengesteld en een vierde openstelling wordt nog in 2023 verwacht. Aan 21 Brabantse veehouders is tot nu toe subsidie toegekend.

Pilot van middel- naar doelvoorschriften

In 2024 voeren we de pilot real time meten uit op circa 25 locaties in Noord-Brabant en gaan we een meetprotocol op stellen voor het meten van stalemissies. Dit zal helpen in de ontwikkeling van middel naar doel voorschriften.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Bereiken van implementerende en zoekende veehouders

Streefwaarden	2023
implementerende en zoekende veehouders bereiken via het netwerk van de Taskforce, via bijeenkomsten, 'Tour de Boer'-demonstraties, diverse schriftelijke en digitale communicatiekanalen en voorlichtingsactiviteiten.	425

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Deze activiteiten zijn in 2023 nagenoeg stil komen te liggen door de ontstane onzekerheid over de effectiviteit van emissiearme huisvestingssystemen. Een deel van de werkzaamheden hebben een overlap met het samenwerkingsproject met 6 zandprovincies.

Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw en Veehouderij

Indicatoren:

- Testen Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw (BMA) bij akkerbouwbedrijven
- Toepassen natuurinclusieve maatregelen bij Biodiversiteitsmonitor veehouderij

Streefwaarden	Nulmeting	2023
Testen Biodiversiteitsmonitor Akkerbouw	n.v.t.	50
Toepassen Biodiversiteitsmonitor Veehouderij	190(2021)	500

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wat willen we bereiken?

Economisch toonaangevend zijn binnen Europa

Indicatoren:

- Aantal startups in landbouw en voedsel en op cross-overs met high tech

Streefwaarden	nulmeting	2023
aantal	5-7 (2021)	25

- Vestiging nieuwe bedrijven en/of bovengemiddelde groei van bestaande bedrijvigheid in de high tech agrofoodsector / aantal toonaangevende bedrijven

Streefwaarden	nulmeting	2022	2023
aantal	2 à 5 (2021)	Substantiële groei	Substantiële groei

- Instroom jongeren in agrifood onderwijs (relatieve toename instroom)

Streefwaarden	nulmeting	2023
Relatieve toename instroom	4.300 (2020-2021)	Substantiële groei

- Ontwikkeling van bedrijvigheid in nieuwe eiwitten in aantallen bedrijven en werknemers (5% groei per jaar)

Streefwaarden	nulmeting	2023
Groei per jaar	45 (2022)	5%

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wat gaan we daarvoor doen?

Bevorderen innovatie

Indicator:

- Organiseren van Innovation Makers Agrifood

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Ondersteunen en/of geformeerde consortia op thema nieuwe eiwitten of nieuwe verwerkingstechnieken

Indicator:

- Aantal ondersteunde en/of geformeerde consortia op thema nieuwe eiwitten of nieuwe verwerkingstechnieken (aantal: 2)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Stimuleren kleine betekenisvolle projecten door Landbouw Innovatie Brabant

Indicator:

- Aantal initiatieven ondersteund door LIB

Streefwaarden	2023
Aantal ondersteunde initiatieven	30

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wat willen we bereiken?

Natuur- en landschapsinclusief zijn in 2030

Indicatoren:

- Aantal natuurinclusieve boeren

Streefwaarden	nulmeting	2022	2023	2030
aantal	80 (2021)	139	150	500

- Areaal biologische landbouw (ha) (15% van het agrarisch areaal)

Streefwaarden	nulmeting	2023	2030
Agrarisch areaal	2,8% (2020)	3,5%	15 % (circa 25.000 ha)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

- Sinds het begin van 2022 werkt de provincie aan de ambitie Biologisch. We stimuleren omschakeling onder andere via omschakeladviezen, de ambitie op dat vlak wordt gehaald. Het duurt ongeveer 2 á 3 jaar voordat agrariërs zijn omgeschakeld en dus ook zo lang voordat we dit terug kunnen zien in de cijfers ten aanzien van het biologische areaal. Eind 2022 was 2,82 % van de gronden in Brabant biologische landbouwgronden. Hiervan is 2,18 % gecertificeerd en 0,64% in omschakeling. (<https://www.brabantinzicht.nl>). Cijfers 2023 zijn nog niet bekend.

Wat gaan we daarvoor doen?

Begeleiden bedrijven bij hun omschakeling naar natuurinclusief

Streefwaarden	nulmeting	2023
Aantal begeleide bedrijven bij hun omschakeling naar natuurinclusief (incl. businessplan)	80 (2021)	150

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Organiseren van bijeenkomsten voor kennisontwikkeling/uitwisseling op inspiratiebedrijven

Indicator:

- Aantal bijeenkomsten georganiseerd voor kennisontwikkeling/uitwisseling op inspiratiebedrijven. (aantal: 30 per jaar)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Geven van omschakeladviezen biologische landbouw (melkvee en akkerbouw)

Streefwaarden	2023
Aantal uitgebrachte omschakeladviezen biologische landbouw (melkvee en akkerbouw)	30

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Wat willen we bereiken?

Versterken gemeenschapsinclusief

Indicatoren:

- Gemiddelde waardering burgers voor de agrifoodsector in Brabant (op niveau of verbetering van waardering)

Streefwaarden	nulmeting (landelijk niveau)	2023
Gemiddelde waardering schaal van 1-7	5,01 (2020)	Op niveau of verbetering

- Percentage Brabanders met zorgen over de gezondheid in relatie tot de veehouderij (afname percentage)

Streefwaarden	Nulmeting	2023
Percentage	3% (2020)	Afname

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

- Er zijn nog geen cijfers van 2023 bekend.
- Er is een stijging te zien in het percentage naar 5% (2022) (bron GGD)

Dit kom met name door:

- o Actualiteit stikstofproblematiek en de media aandacht die het heeft gekregen.
- o Langdurig aanhoudende vogelgriep en overdraagbaarheid naar andere dieren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Ondersteunen boer-burger initiatieven

Indicator:

- Ondersteunde initiatieven (aantal: 1)

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Korte Ketens

De landbouw- en voedselketens worden beleefd als belangrijk onderdeel van de brede welvaart in Brabant. Korte ketens worden vaak gezien als een belangrijk middel om dit te bereiken: de consument koopt direct bij de boer of met maximaal één schakel ertussen. De afgelopen jaren is gebleken dat veel initiatieven het niet volhouden.

We zijn als provincie partner in het door LNV ingestelde netwerk korte ketens en regionale voedselstrategieën. Op basis van nationaal onderzoek en ervaring in Brabant (o.a. via het LIB) bouwen we een expertisenetwerk waar ondernemers kunnen aankloppen.

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

Verstrekken VABIMPULS vouchers

Streefwaarden	2023
Aantal verstrekte vouchers	50

Kwaliteit (indicator)

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 hebben we door de toegenomen onzekerheid over beleid en regelgeving voor de landbouw een afwachtende houding gezien in de sector. Dit vertaalt zich in een dip in de aanvragen voor VAB Impuls (6 aanvragen in 2023). Als de huidige trend zich voort zet wordt de streefwaarde niet gehaald. Op 3 juli 2023 zijn de LBV en de LBV-plus open gesteld. We verwachten dat er binnen de doelgroep van de regelingen

behoefte is aan begeleiding door VAB impuls. Daarmee is er een kans dat de streefwaarde alsnog gehaald wordt in de tweede helft van het jaar.

Ontwikkelingen en onzekerheden

Onzekerheden in de uitgaven t.a.v. Brabants bodem, innovatieve Stallen, circulaire economie en agrofood i.v.m. samenwerkingen dan wel initiatieven van externe partners op het gebied van innovatie, NPLG en betrekking hebbende op de rijksbijdrage. Hiernaast is de uitnutting van subsidieregelingen zoals die gelieerd zijn aan Europese fondsen afhankelijk van de aanvragen en moment van beschikken. Derhalve betreft ook dit een onzekerheid voor 2023.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000			
7. Landbouw en voedsel	Begroting t/m wijz. 3	Wijziging 4	Begroting t/m wijz. 4
Lasten	39.885	-16.957	22.928
Baten	24.962	-14.698	10.264
Saldo baten en lasten	14.923 N	2.259 V	12.664 N